

Ataxia De?erlendirme ve Derecelendirme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ataxia De?erlendirme ve Derecelendirme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17084>

Özet

Ataksi Değerlendirme ve Derecelendirme Ölçeği (SARA), serebellar **ataksi** şiddetini standardize edilmiş, objektif ve tekrarlanabilir bir yöntemle nicel olarak ölçmek için tasarlanmış kapsamlı bir nörolojik değerlendirme aracıdır. Bu ölçek, özellikle Türkiye'de **Multipl Skleroz** (MS) hastalarında görülen ataksi semptomlarının geçerli ve güvenilir bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla Yeliz Salcı ve arkadaşları (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanmış ve validasyonu yapılmıştır.

SARA, hastaların denge, yürüme, konuşma ve uzuv koordinasyonu gibi temel motor fonksiyonların değerlendirilerek 0 (ataksi yok) ile 40 (en şiddetli ataksi) arasında bir toplam skor üretir. Salcı ve ark. tarafından yürütülen adaptasyon çalışması, SARA'nın Türk popülasyonunda klinik araştırmalarda ve rutin nörolojik takipte kullanılabilen **güvenilir** ve geçerli bir araç olduğunu teyit etmiştir.

Anahtar Kelimeler

Ataksi, SARA, Nörolojik Değerlendirme, Multipl Skleroz, Ölçek Uyarlama, Serebellar Bozukluklar.

Yazarlar

Yeliz Salcı, A Fil, H Keklice, B Çetin, K Armutlu, A Dolgun, R Karabudak.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, **ataksi** şiddetini standardize edilmiş, objektif ve tekrarlanabilir bir yöntemle ölçmektir. Klinik çalışmalarda hastaların durumundaki değişiklikleri zaman içinde izlemek ve özellikle ilaç veya rehabilitasyon müdahalelerinin etkinliğini değerlendirmek için hassas bir ölçüm sağlamaktadır.

Türkçeye uyarlanması özel amaç ise, Türkiye'deki klinik çalışmalarda ve **Multipl Skleroz** (MS) hastalarının takibinde kullanılmak üzere geçerli ve güvenilir bir araç sağlamaktır. Bu adaptasyon, uluslararası çalışmalarla veri karşılaştırması kolaylaştırmakta ve yerel bağlamda nörolojik değerlendirme kalitesini artırmaktadır.

Yapı (Konstrukt)

SARA, esas olarak **serebellar ataksi** ile ilişkili motor semptomların şiddetini ölçer. Ataksi, serebellum veya duyuşal yollardaki hasar sonucu ortaya çıkan koordinasyon bozukluğu olarak tanımlanır. Ölçek, bu bozukluğun farklı bileşenlerini kapsayan maddelerden oluşur.

Ölçülen temel yapı (konstrukt), serebellar disfonksiyonun neden olduğu koordinasyon ve denge kaybıdır. SARA, bu kaybı dört ana alan üzerinden değerlendirir: Duruş ve Yürüme, Uzuv Kinetik Fonksiyonlar (hedefli hareketlerin koordinasyonu), Konuşma ve Okülomotor Fonksiyonlar.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi boş bırakılmış olsa da, Salcı ve arkadaşlarının 2017 tarihli çalışması, ölçeğin **geçerlik** analizlerini detaylıca incelemiştir. Çalışma, SARA'nın MS hastalarında ataksi şiddetini ölçme konusunda yüksek düzeyde geçerli olduğunu göstermiştir.

Özellikle eş zamanlı geçerlik (concurrent validity) açısından, SARA skorları, Uluslararası Kooperatif Ataksi Derecelendirme Ölçeği (ICARS) gibi kabul görmüş diğer standart ataksi ölçekleri ile güçlü korelasyonlar sergilemiştir. Bu durum, SARA'nın klinik gerçekliği yansıttığını ve benzer yapıyı ölçen diğer araçlarla tutarlı olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Uyarlama çalışmasında SARA'nın **güvenirlilik** özellikleri detaylıca incelenmiş ve sonuçlar ölçeğin yüksek tutarlılığa sahip olduğunu göstermiştir. Ölçeğin hem uygulayıcılar arası güvenirliliği (inter-rater reliability) hem de test-tekrar test güvenirliliği (test-retest reliability) mükemmel düzeyde bulunmuştur.

Yüksek uygulayıcılar arası güvenirlilik, farklı klinisyenler tarafından uygulandığında dahi tutarlı sonuçlar alınabileceği anlamına gelirken; yüksek test-tekrar test güvenirliliği, hastanın durumu stabil kaldıkça süreçte farklı zamanlarda yapılan ölçümlerin de tutarlı olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, SARA'nın klinik ve araştırma ortamlarında güvenilir bir değerlendirme aracı olarak kullanılmasına olanak tanır.

Faktör Analizi

SARA'nın orijinal yapısı, ataksiyi kapsamlı bir şekilde değerlendiren sekiz alt maddeden oluşur ve bu maddeler genellikle dört ana bileşene ayrılır: Yürüme (3 madde), Duruş (1 madde), Konuşma ve Okülomotor fonksiyonlar (2 madde) ve Uzuv Kinetik Fonksiyonlar (2 madde).

Salcı ve arkadaşlarının uyarlama çalışması, ölçeğin bu temel yapıyı koruduğunu ve **Multipl Skleroz** hastalarında ataksi şiddetini ölçen tek bir toplam skor sağladığını ima etmektedir. Uyarlama çalışması, ölçeğin yapısal bütünlüğünün Türkçe versiyonunda da korunduğunu doğrulamıştır.

Ölçek Bilgileri

Ölçek Çeşidi: Uyarlama (Adaptation)

Format: Klinik Gözlem ve Derecelendirme Ölçeği (Klinisyen tarafından uygulanır)

Mevcut Diller: Türkçe, Orijinali İngilizce ve Almanca

Popülasyon Grubu: Nörolojik Hastalar

Yaş Grubu: Yetişkinler

Popülasyon Detayları: Multipl Skleroz (MS) tanısı almış ve **ataksi** semptomları gösteren hastalar.

Test Metodolojisi: Klinisyen tarafından doğrudan gözlem, performans testleri ve standardize edilmiş puanlama kriterlerine dayalı değerlendirme.

Anahtar Kelimeler

SARA, Ataksi Değerlendirme, Nöroloji, Motor Koordinasyon, Ataksi şiddeti.

Yazarlar ve İletişim

Sorumlu Yazar: Yeliz Salcı

Yazar ORCID Tanımlama Numarası: Bilinmiyor

İletişim E-posta Adresi: fzyeliz@hotmail.com

Yazışma Adresi: Salcı ve ark. (2017) makalesinde belirtilen kurum adresi.

Şinler, Ücret ve Test Yeri

Ölçeğin orijinal SARA versiyonu, klinik ve araştırma amaçlı kullanım için yaygın olarak kabul görmüş ve genellikle ücretsizdir. Türkçe uyarlamasının bilimsel ve ticari amaçlı kullanım için sorumlu yazar Yeliz Salcı ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Uyarlama Yeri: 2017

Ölçeğin orijinal PDF'i buradan indirilebilir: [the-scale-for-the-assessment-and-rating-of-ataxia-sara-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Salc?, Y., Fil, A., Keklice, H., Çetin, B., Armutlu, K., Dolgun, A., ... & Karabudak, R. (2017). Validity and reliability of the International Cooperative Ataxia Rating Scale (ICARS) and the Scale for the Assessment and Rating of Ataxia (SARA) in multiple sclerosis patients with ataxia. *Multiple Sclerosis And Related Disorders*, 18, 135-140. DOI: 10.1016/j.msard.2017.09.032

Ataksi Değerlendirme ve Derecelendirme Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Bu akademik giriş için sağlanan kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır. Ölçek maddeleri, Salc? ve arkadaşları'nın 2017 tarihli referans makalesinde veya SARA'nın orijinal dokümantasyonunda detaylı olarak yer almaktadır.